

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana, 19. novembra. godine
Br. ref.:RK 1896/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI99/21

Podnosilac

Energetska korporacija Kosova (EKK)

**Ocena ustavnosti
rešenja Apelacionog suda Kosova
Ac. br. 3609/2020 od 13. aprila 2021. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Energetska korporacija Kosova (EKK), koju zastupa pravni zastupnik Riza Dembogaj (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje [Ac. br. 3609/2020] od 13. aprila 2021. godine Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim se tvrdi da su podnosiocu zahteva povređena osnovna prava i slobode, zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 54. [Sudska zaštita prava] i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: ESLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4, člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 17. maja 2021. godine, na osnovu stava 5. člana 114. [Sastav i mandat Ustavnog suda] Ustava i pravila 12. (Izbor predsednika i zamenika predsednika) Poslovnika, sudija Gresa Caka-Nimani je izabrana za predsednicu Ustavnog suda. Na osnovu stava (4) pravila 12. Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21, utvrđeno je da sudija Gresa Caka-Nimani, stupa na dužnost predsednice Suda nakon isteka mandata trenutne predsednice Suda, Arte Rama-Hajrizi, dana 26. juna 2021. godine.
6. Dana 24. maja 2021. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 4. juna 2021. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu Krasniqi (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Radomir Laban (članovi).
8. Dana 17. juna 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.
9. Istog datuma, Sud je dostavio kopiju zahteva Apelacionom sudu.
10. Dana 26. juna 2021. godine, na osnovu stava (4) pravila 12. Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21, sudija Gresa Caka-Nimani je preuzela dužnost predsednice Suda, a na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 8. (Istek mandata sudije) Zakona, predsednica Arta Rama-Hajrizi je okončala mandat predsednice i sudije Ustavnog suda.

11. Dana 3. novembra 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 13. januara 2016. godine, podnosilac zahteva je podneo kancelariji privatnog izvršitelja A. M. predlog za izdavanje naloga za izvršenje na osnovu pouzdanog dokumenta, odnosno računa br. 204 od 6. juna 2013. godine, u kojem je dužnik KEDS (Kosovska kompanija za distribuciju električne energije na Kosovu) bio obavezan da podnosiocu zahteva-poveriocu isplati iznos od 14.216.231,32 evra. Predmetni račun je izdat u skladu sa ugovorom o prodaji električne energije na veliko, a u skladu sa odlukom Regulatornog ureda za energiju [V-528-2013] od 2. maja 2013. godine, koja se prema odluci primenjivala od 1. aprila 2013. godine, a na mesečnom nivou su bile utvrđene cene energije i fiksna mesečna tarifa za kapacitet. Podnosilac zahteva je isticao da iako je KEDS-dužnik delimično ispunio svoju obavezu, isti i dalje nije platio iznos od 4,340,491.00 evra od ukupnog računa.
13. Kancelarija privatnog izvršitelja A. M. u Prištini je, postupajući po predlogu podnosioca zahteva, izdala nalog [P. br. 01/16], kojim je dozvolila izvršenje na osnovu verodostojnog dokaza-računa br. 204 od 6. juna 2013. godine, koji je izdat u skladu sa ugovorom o snabdevanju na veliko od 17. oktobra 2012. godine, a u skladu sa odlukom RUE [V-528-2013] od 2. maja 2013. godine, vrednost računa za veleprodaju električne energije je bila ukupno 14.216.231,32 evra, ali je dužnik delimično izmirio dug prema računu od 12.06.2013. godine od 08-31.05.2013. godine, dok nije izmirio dug od 01-07.05.2013. godine u iznosu od 4.340.491,00 € iz ukupnog računa, kojim je tražio da se obaveže dužnik da plati dug podnosiocu zahteva u iznosu od 4,340,491.00 evra u roku od 7 dana od izdavanja ovog naloga do konačne isplate i troškove izvršenja pod pretnjom prinudnog izvršenja.
14. Protiv naloga za dozvolu izvršenja, u zakonskom roku, dužnik-KEDSI je podneo prigovor, navodeći da dokument na osnovu kojeg je donet nalog za izvršenje, nema izvršni naslov ili nema svojstvo izvršnosti kao što je predviđeno članom 71. stav 1.1 i 1.2 Zakona o izvršnom postupku (u daljem tekstu: ZIP). Dužnik je dalje naveo da je fakturisanje u suprotnosti sa uslovima ugovora od 17. oktobra 2012. godine, zato što je račun br. 204 pokrивao ceo period od 1. do 31. maja, dok je ugovor stupio na snagu 8. maja 2013. godine, a račun br. 204 je izdat na osnovu ovog ugovora. Shodno tome, KEDS je osporio fakturisanu vrednost za period od 1. do 7. maja 2013. godine u iznosu od 4,340,491.09 €, pošto ugovor nije bio na snazi i u smislu člana 7.3 ugovora nije platio sporni iznos već je platio nesporni iznos od 8. do 31. maja 2013. godine u iznosu od 9.875.740,32 evra.
15. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo odgovor na prigovor dužnika, naglašavajući da su navodi dužnika neosnovani, jer je to učinio samo radi odlaganja izvršnog postupka, te da nijedan od predviđenih razloga za prigovor ne postoji u članovima 71.1 i 71.12. ZIP-a, jer prema članu 29 st. 1.3 ZIP-a, račun je pouzdan dokument.

16. Dana 14. marta 2017. godine, Osnovni sud u Prištini je, odlukom [PPP 62/16], usvojio prigovor dužnika-KEDS-a, i ukinuo nalog [P. br. 01/16] od 13. januara 2016. godine privatnog izvršitelja A. M.
17. Nakon relevantne žalbe podnosioca zahteva, 20. februara 2019. godine, Apelacioni sud je, odlukom [Ac. br. 2112/17], usvojio žalbu podnosioca zahteva i vratio slučaj na presuđivanje. Sledi obrazloženje Apelacionog suda: *“Ovo je izvršni postupak koji se sprovodi prema zakonu o izvršnom postupku i koji je u nadležnosti privatnog izvršitelja, a redovni račun je pouzdan dokument koji se može izvršiti u izvršnom postupku”*.

Drugi postupak

18. U ponovnom postupku, 24. maja 2019. godine, Osnovni sud je, rešenjem [PPP. br. 436/19], odbio, kao neosnovan, prigovor dužnika KEDS-a, podnet protiv naloga [P. br. 01/16] za dozvolu izvršenja od 13. januara 2016. godine, dozvoljeno od strane Kancelarije izvršitelja A. M.-privatni izvršitelj u Prištini.
19. Protiv gore navedenog rešenja, dužnik-KEDS je u zakonskom roku uložio žalbu zbog bitne povrede odredaba parničnog i izvršnog postupka kao i pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, sa predlogom da Apelacioni sud usvoji žalbu, kao osnovanu, kako bi preinačio osporeno rešenje i poništio nalog [P. br. 01/16] od 13. januara 2016. godine, kojim se dozvoljava izvršenje.
20. Dana 2. decembra 2019. godine, Apelacioni sud je, rešenjem [Ac. br. 4164/19]: (i) usvojio, kao osnovanu, žalbu dužnika-KEDS-a; i (ii) ukinuo rešenje Osnovnog suda [PPP. br. 436/19] od 24. maja 2019. godine i predmet je vraćen istom sudu na preispitivanje i presuđivanje.

Treći postupak

21. Dana 27. januara 2020. godine, Osnovni sud je obavezao podnosioca zahteva da odredi vreme - rok za ispunjenje obaveze u smislu člana 30. ZIP-a. Dok je 3. jula 2020. godine Osnovni sud rešenjem [PPP. br. 2079/19] odlučio: (i) Osnovni sud se proglašava nenadležnim sa predmetne tačke gledišta da odlučuje prema predlogu poverioca-KEK-a sa brojem [PPP. br. 2079/19] protiv dužnika KEDS-a u vezi sa predmetom izvršenja duga; (ii) odbacuje se, kao nedozvoljen, nalog za izvršenje dozvoljen na predlog podnosioca zahteva sa brojem [P. br. 01/16] od 13. januara 2016. godine od strane Kancelarije privatnog izvršitelja A. M. protiv dužnika KEDS-a u vezi sa pitanjem izmirenja duga; (iii) ukida se nalog privatnog izvršitelja A. M. [P. br. 01/16] od 13. januara 2016. godine o određivanju izvršenja zbog nenadležnosti u ovom izvršnom predmetu.
22. Protiv gore navedenog rešenja, podnosilac zahteva je u zakonskom roku uložio žalbu zbog bitnih povreda odredaba ZPP-a, nepotpunog i pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se usvoji njegova žalba kao osnovana, da se poništi rešenje prvostepenog suda, a da nalog privatnog izvršitelja A. M. [br. P-01/16] od 13. januara 2016. godine ostane na snazi.

23. Dužnik je u zakonskom roku podneo odgovor na žalbu sa predlogom da se odbije kao neosnovana žalba podnosioca zahteva, da se potvrdi rešenje Osnovnog suda [PPP. br. 2079/19] od 3. jula 2019. godine, kako bi se ukinuo nalog za izvršenje [P. br. 01/16] od 13. januara 2016. godine privatnog izvršitelja A. M.
24. Dana 13. aprila 2021. godine, Apelacioni sud je, rešenjem [Ac. br. 3609/2020], odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva, potvrđujući pritom rešenje Osnovnog suda [PPP. br. 2079/19] od 3. jula 2020. godine. Apelacioni sud je u obrazloženju istakao sledeće:

“Sudija pojedinac drugostepenog suda je u potpunosti prihvatio pravnu ocenu prvostepenog suda zbog činjenice, jer je po Ugovoru o snabdevanju na veliko zaključenog u oktobru 2012. godine između EKK-a i KEDS-a, odnosno po članu 28. 4. ovog ugovora definisano da: „Stranke za svaki spor, razliku ili težnju koja proističe ili se nadoveže sa ovim sporazumom, povredom, raskidom ili njegovom nevažnošću, biće rešen isključivo i konačno arbitražom, u skladu sa Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL), koja su trenutno primenjiva ili u slučaju da su određena i primenjiva pravila arbitraže UNCITRAL-a za navedeni slučaj isključena preko ugovora na osnovu proceduralnog prava Švajcarske”.

Sudija pojedinac Apelacionog suda je ocenio da je rešenje prvostepenog suda pravično i zakonito i da je prvostepeni sud dao dovoljno konkretnih razloga za takvo odlučivanje na osnovu dotičnih zakonskih odredbi a koje se odnose na ovu izvršnu stvar. U članu 20.1 ZPP-a je definisano da: „Ukoliko su stranke za rešenje određenog spora ugovorile arbitražu, sud kojem je podneta tužba za isti spor među istim strankama, prema pobijanju optužene stranke može se proglasiti i nenadležnim, poništiće izvršene postupke na proceduri, i odbaciće tužbu“. Takođe u članu 511. ZPP-a je definisano da: „Stranke mogu da se dogovore da rešavanje spora u vezi sa pravima s kojima mogu raspolagati slobodno povere arbitražnom sudu“. Dok u članu 514. 1. ZPP-a je definisano da: „Ukoliko sud stranke za rešavanje određenog spora ugovorile nadležnost arbitraže, sud kome je podneta tužba za rešavanje istog spora i između istih stranaka, prema prigovoru optuženog proglašava se nenadležnom, poništiće izvršene parnične radnje i rešenjem odbacuje tužbu kao nedozvoljenom“. Član 17. ZIP-a je definisao da: „U izvršnom postupku shodno se primenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku”.

Navodi podnosioca

25. Podnosilac zahteva navodi da je osporeno rešenje doneto uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda zagarantovanih članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 54. [Sudska zaštita prava] i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.
26. Podnosilac zahteva ističe da je Apelacioni sud izvršio pogrešno pravno tumačenje prilikom donošenja osporene odluke. Podnosilac zahteva je isticao da se redovni sudovi u nekim slučajevima ne mogu proglasiti nenadležnim, jer:

u pogledu pravnog osnova na kojem se izvršenje određuje, član 21. ZIP-a propisuje: „Izvršni organ određuje, odnosno sprovodi izvršenje samo na osnovu izvršnog dokumenta (titulus executionis) i pouzdanog dokumenta, ako ovim zakonom nije drugačije predviđeno...“. Podnosilac zahteva takođe ističe koji su pouzdani dokumenti i u članu 29. ZIP-a propisuje: „Izvršenje radi ostvarivanja novčanog potraživanja određuje se i na osnovu verodostojnog dokumenta...“. Pouzdan dokument prema članu 29.1.3 ZIP-a je i račun.

27. Što se tiče nadležnosti privatnog izvršitelja za izdavanje naloga za izvršenje, prema podnosiocu zahteva u ovom slučaju izvršitelj je nadležan i njegova nadležnost proizilazi iz člana 323.1 ZIP-a koji propisuje: „Privatni izvršitelj za obavljanje poverenih ovlašćenja ovim zakonom imenuje se od strane Ministra Pravde (u nastavku: Ministar) za područje osnovnog sud“, dok član 323.2 ZIP-a propisuje: „Privatni izvršitelj je nadležan da preduzima sve radnje utvrđene članom 341 ovog zakona i druge dozvoljene ili utvrđene radnje za privatnog izvršitelja prema ovom zakonu ...“. U članu 341.1 ZIP-a je propisano: „1. Privatni izvršitelj u postupku određivanja i sprovođenja izvršenja, u skladu sa odredbama i ograničenjima predviđenim ovim zakonom: 1.1. donosi nalog o izvršenju i sprovodi izvršenje u skladu sa njegovim ovlašćenjima“.
28. Prema tome, prema podnosiocu zahteva u vezi sa ovim pitanjem, nema potrebe da se u parničnom postupku sa arbitražom daje novi izvršni naslov kada takav naslov postoji i postoji pravni osnov da se pitanje duga prema računu okonča u izvršnom postupku.
29. Podnosilac zahteva na kraju traži od Suda da (i) proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi da je došlo do povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a; (iii) da proglasi ništavim rešenje [AC 3609/2020] od 13. aprila 2020. godine; (iv) da vrati rešenje [AC 3609/2020] od 13. aprila 2020. godine na preispitivanje u skladu sa ovom presudom Ustavnog suda; (v) da naloži Apelacionom sudu da, u skladu sa pravilom 63 (5) Poslovnika, obavesti Sud o merama preduzetim za sprovođenje presude Suda.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.

[...]

Zakon br. 04/L-139 o izvršnom postupku

Član 17 **Primena odredbi drugih zakona**

U izvršnom postupku shodno se primenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako ovim zakonom ili nekim drugim zakonom nije drugačije predviđeno.

Član 21 **Pravni osnovi za određivanje izvršenja**

Izvršni organ određuje, odnosno sprovodi izvršenje samo na osnovu izvršnog dokumenta (titulus executionis) i pouzdanog dokumenta, ako ovim zakonom nije drugačije predviđeno.

Član 29 **Verodostojna dokumenta**

1. Izvršenje radi ostvarivanja novčanog potraživanja određuje se i na osnovu verodostojnog dokumenta. Verodostojna dokumenta prema ovom zakonu su:

[...]

1.3. računi;

Član 323 **Status i nadležnosti privatnog izvršitelja**

1. Privatni izvršitelj za obavljanje poverenih ovlašćenja ovim zakonom imenuje se od strane Ministra Pravde (u nastavku: Ministar) za područje osnovnog suda.

2. Privatni izvršitelj je nadležan da preduzima sve radnje utvrđene članom 341 ovog zakona i druge dozvoljene ili utvrđene radnje za privatnog izvršitelja prema ovom zakonu, osim kada je izričito ovim zakonom zabranjeno.

Član 341 **Obaveze privatnog izvršitelja**

1. Privatni izvršitelj u postupku određivanja i sprovođenja izvršenja, u skladu sa odredbama i ograničenjima predviđenim ovim zakonom:

- 1.1. donosi nalog o izvršenju i sprovodi izvršenje u skladu sa njegovim ovlašćenjima;
- 1.2. prihvata i postupa prema predlozima o izvršenju potražnji i predloga o sprovođenju izvršenja potražnji i određuje način izvršenja ako poverilac nije odredio u predlogu;
- 1.3. da uručuje akta i dopise;
- 1.4. da identifikuje stranke i učesnike u izvršnom postupku;
- 1.5. da prikuplja podatke o imovnom stanju dužnika;
- 1.6. da donosi zaključke, sačini zapisnike, zahteve i druge zvanične podatke u skladu sa ovlašćenjima propisanim ovim zakonom;
- 1.7. da vrši registraciju, ocenjivanje imovine, oduzimanje i prodaju pokretne imovine i prava na nepokretnu imovinu;
- 1.8. da prima i čuva registrovanu i osiguravanu dužnikovu imovinu, da nalaže prenošenje vlasništva i vrši podelu imovine i drugih monetarnih sredstava realizovanih prodajom imovine;
- 1.9. da obavlja premeštaj i druge izvršne radnje u cilju izvršenja u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima;
- 1.10. na zahtev dužnika ili poverioca, privatni izvršitelj posreduje između njih u cilju postizanja sporazuma;
- 1.11. da prima i vrši transfer monetarnih sredstava u skladu sa ovim zakonom;
- 1.12. da vodi evidenciju slučajeva u kojima on postupa u skladu sa oblikom utvrđenim od Ministra;
- 1.13. da preduzima i druge radnje kako je predviđeno ovim zakonom, donetim u primeni ovog zakona.

Zakon br. 03/L-006 o parničnom postupku

Član 20

20.1 Ukoliko su stranke za rešenje određenog spora ugovorile arbitražu, sud kojem je podneta tužba za isti spor među istim strankama, prema pobijanju optužene stranke može se proglasiti nenadležnim, poništiti izvršene postupke na proceduri, i odbacuje tužbu. Sud ne postupa tako samo ako konstatuje da ugovor o arbitraži nije validan, da je prestala njegova valjanost, ili da se ne može realizovati.

POSTUPAK U ARBITRAZNIM SUDJENJIMA

Član 511

511.1 Stranke mogu da se dogovore da rešavanje spora u vezi sa pravima s kojima mogu raspolagati slobodno povere arbitražnom sudu.

511.2 Sporazum o arbitraži može da se postigne od stranaka za rešavanje određenog spora ili za rešavanje sporova koji mogu nastati među njima iz određenog pravnog materijalnog odnosa. Sporazum o arbitraži je važeći samo ukoliko je postignut u pismenom obliku.

511.3 Sporazum o arbitraži smatra se sklopljenim u pismenom obliku i kada je sklopljen razmenom pisama, telegrama, teleksa ili drugih sredstva

telekomunikacije koje omogućavaju pismeni dokaz o zaključenom sporazumu.

511.4 Sporazum o arbitraži smatra se zaključenim u pismenom obliku i ukoliko je sklopljen razmenom tužbe u kojoj tužilac smatra da postoji sporazum i odgovor na tužbu, u kojoj tuženi ne poriče takvu stvar.

511.5 Sporazum o arbitraži može da se dokazuje samo preko dopisa.

Prihvatljivost zahteva

30. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti propisane Ustavom, predviđene Zakonom i dalje precizirane Poslovníkom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 21.4 [Opšta načela] i 113.1 i 113.7 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

Član 21

[...]

- 4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.*

[...]”

Član 113

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

31. Sud dalje takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se prvo poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47

[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...”.

32. S tim u vezi, Sud primećuje da, u skladu sa članom 21.4 Ustava, podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede svojih osnovnih prava i sloboda koje važe za fizička i pravna lica (vidi, slučaj Ustavnog suda br. KI41/09, podnosilac zahteva: *Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14).
33. Što se tiče ispunjenja ostalih gore navedenih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje Ac. br. 3609/2020 od 13. aprila 2021. godine Apelacionog suda, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koje navodi da su mu povređena u skladu sa članom 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.
34. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Konkretno, pravilo 39 (2) propisuje:
- “Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.*
35. Sud primećuje da gore navedeno pravilo, zasnovano na sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39. Poslovnika (vidi slučaj KI04/21, podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26, vidi, takođe, slučaj KI175/20, podnositeljka *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
36. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao “očigledno neosnovan” u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, bilo bi tačnije kada bi se

o istima govorilo kao o “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a mogu svrstati u četiri posebne grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “*četvrtog stepena*”; (ii) navodi koje karakteriše “*jasno ili očigledno odsustvo povrede*”; (iii) “*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*” navodi, i na kraju, (iv) “*haotični ili nategnuti*” navodi (vidi slučaj KI04/21, citiran u tekstu iznad, stav 27, kao i slučaj KI175/20, citiran u tekstu iznad, stav 38).

37. U smislu ove normativne pozadine, Sud primećuje da se u okolnostima ovog slučaja bitno pitanje odnosi na navod podnosioca zahteva u vezi sa plaćanjem računa od strane dužnika-KEDS-a kao rezultat ugovora o prodaji električne energije na veliko i da je prema njegovom navodu dužnik delimično ispunio svoju obavezu i isti nije platio iznos od 4.340.491,00 evra od ukupnog računa. Postupajući na zahtev podnosioca, privatni izvršitelj A. M. je izdao nalog kojim se dozvoljava izvršenje na osnovu verodostojnog dokaza-računa za plaćanje gore navedenog duga. Kao rezultat osporavanja naloga privatnog izvršitelja od strane dužnika-KEDS-a i kao rezultat niza postupaka, Apelacioni sud je odbio tužbeni zahtev podnosioca, jer je član 28.4 ugovora o snabdevanju električnom energijom na veliko zaključen između podnosioca zahteva i KEDS-a, utvrdio da će se strane za bilo koji spor, razliku ili navod koji proizilazi iz ili u vezi sa ovim ugovorom, u slučaju povreda, raskida ili nevažnosti, rešiti isključivo i na kraju arbitražom, u skladu sa Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL). Apelacioni sud je takođe istakao da sve dok su strane u rešavanju određenog spora ugovorile arbitražu, sud se proglašava nenadležnim i odbacuje tužbu.
38. Sud podseća da podnosilac zahteva u suštini navodi dve vrste povreda, odnosno: i) navodnu povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, i ii) navodnu povredu članova 54. i 102. Ustava.

i) Što se tiče navodne povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

39. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim rešenjem Apelacionog suda povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a, gde uglavnom ističe da je Apelacioni sud izvršio pogrešna pravna tumačenja.
40. S tim u vezi, Sud je, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i uzimajući u obzir njegove karakteristike definisane u EKLJP-u, kao i princip supsidijarnosti i doktrinu četvrtog stepena, dosledno naglašavao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“ i istakao da nije njegova dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili pogrešnim tumačenjem i pogrešnom primenom zakona koje je navodno počinio redovni sud, osim i u meri u kojoj takve greške mogu povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi, u ovom smislu, slučajeve Suda: KI128/18, podnosilac zahteva: *Limak Kosovo International Airport J.S.C. „Adem Jashari“*, rešenje od 28. juna 2019. godine, stav 55; KI62/19, podnosilac zahteva: *Gani Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. decembra 2019. godine, stavovi 56-57; KI110/19, podnosilac zahteva:

Fisnik Baftijari, rešenje o neprihvatljivosti od 7. novembra 2019. godine, stav 40).

41. Sud je takođe dosledno naglašavao da nije uloga ovog Suda da preispituje nalaze redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da ne može oceniti sam zakon koji je doveo dotle redovni sud da usvoji jednu umesto neke druge odluke. Da je drugačije, Sud bi delovao kao sud „četrtoog stepena“, što bi rezultiralo prekoračenjem granica postavljenih u njegovoj nadležnosti (vidi, s tim u vezi, predmet ESLJP-a: *Garcia Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i reference koje se u njemu koriste; takođe vidi slučajeve KI128/18, gore citiran, stav 56; i KI62/19, gore citiran, stav 58).
42. Sud primećuje da se suština navoda podnosioca zahteva odnosi na pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešno tumačenje važećih zakona od strane Apelacionog suda. Sud primećuje da su redovni sudovi detaljno obrazložili na osnovu kojih dokaza i na osnovu kojih su materijalnih odredaba doneli relevantne presude, odgovarajući na navode podnosioca zahteva u vezi sa pogrešnom primenom materijalnog prava.
43. Osnovni sud se prvo rešenjem [PPP. br. 2079/19] proglasio nenadležnim sa predmetne tačke gledišta da odlučuje prema predlogu podnosioca zahteva protiv dužnika-KEDS-a u vezi sa pitanjem izvršenja duga iz sledećih razloga:

[...] prigovor dužnika što se tiče nadležnosti ovog suda je osnovan, pošto za odlučivanje ove izvršene stvari, ovaj sud nema predmetnu nadležnost iz razloga kao sledeće:

Po Sporazumu o snabdevanju na veliko zaključenog u oktobru 2012. godine između EKK i KEDS, odnosno po članu 28. 4. ovog sporazuma je definisano da: „stranke za svaki spor, razliku ili težnju koja proističe ili se nadoveže sa ovim sporazumom, poverdom, raskidom ili njegovom nevažnošću, biće rešen isključivo i konačno arbitražom, u skladu sa Pravilima arbitraže Komisije Organizacije ujedinjenih nacija za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL), koja su trenutno primenjiva ili u slučaju da su određena i primenjiva pravila arbitraže UNCITRAL-a za navedeni slučaj isključena preko Sporazuma na osnovu proceduralnog prava Švajcarske“.

Na osnovu gore navedenog a u vezi sa članom 17. Zakona o izvršnom postupku, kojom je definisano da: „U izvršnom postupku shodno se primenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku“, proizilazi da je ovaj sud ne nadležan za odlučivanje u vezi sa predlogom poverioca, prema tome, iz ovih razloga, a na osnovu članova 20., 511., 514. i člana 391., stav 1., tačka „a“ Zakona o parničnom postupku, u vezi sa članom 73. Zakona o izvršnom postupku, odlučeno je kao u izreci ovog rešenja.

44. Konačno, u vezi sa ovim navodima podnosioca zahteva odlučio je i Apelacioni sud, koji je odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje Osnovnog suda. S tim u vezi, Sud podseća na rešenje Apelacionog suda [Ac. br. 3609/2020] gde je detaljno obrazloženo sledeće: “Sudija pojedinac

drugostepenog suda je u potpunosti prihvatio pravnu ocenu prvostepenog suda zbog činjenice, jer je po Ugovoru o snabdevanju na veliko zaključenog u oktobru 2012. godine između EKK-a i KEDS-a, odnosno po članu 28. 4. ovog ugovora definisano da: „Stranke za svaki spor, razliku ili težnju koja proističe ili se nadoveže sa ovim sporazumom, povredom, raskidom ili njegovom nevažnošću, biće rešen isključivo i konačno arbitražom, u skladu sa Arbitražnim pravilima [...] (UNCITRAL), koja su trenutno primenjiva ili u slučaju da su određena i primenjiva pravila arbitraže UNCITRAL-a za navedeni slučaj isključena preko ugovora na osnovu proceduralnog prava Švajcarske“.

Sudija pojedinac Apelacionog suda je ocenio da je rešenje prvostepenog suda pravično i zakonito i da je prvostepeni sud dao dovoljno konkretnih razloga za takvo odlučivanje na osnovu dotičnih zakonskih odredbi a koji se odnose na ovu izvršnu stvar. U članu 20.1 ZPP-a je definisano da: „Ukoliko su stranke za rešenje određenog spora ugovorile arbitražu, sud kojem je podneta tužba za isti spor među istim strankama, prema pobijanju optužene stranke može se proglasiti i nenadležnim, poništiće izvršene postupke na proceduri, i odbaciće tužbu“. Takođe u članu 511. ZPP-a je definisano da: „Stranke mogu da se dogovore da rešavanje spora u vezi sa pravima s kojima mogu raspolagati slobodno povere arbitražnom sudu“. Dok u članu 514. 1. ZPP-a je definisano da: „Ukoliko sud stranke za rešavanje određenog spora ugovorile nadležnost arbitraže, sud kome je podneta tužba za rešavanje istog spora i između istih stranaka, prema prigovoru optuženog proglašava se nenadležnom, poništiće izvršene parnične radnje i rešenjem odbacuje tužbu kao nedozvoljenom“. Član 17. ZIP-a je definisao da: „U izvršnom postupku shodno se primenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku“.

45. Stoga, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva imao priliku da ima koristi od kontradiktornog postupka i da je imao priliku da u različitim fazama postupka iznese navode i dokaze koje je smatrao relevantnim za svoj slučaj; imao je priliku da efikasno ospori navode i dokaze koje je iznela protivna strana; redovni sudovi su saslušali i razmotrili sve njihove navode, koji su, objektivno posmatrani, bili relevantni za rešavanje predmeta, te da su činjenični i pravni razlozi za osporenu odluku detaljno izneti, te je stoga postupak, u celini, bio pravičan (vidi: *mutatis mutandis*, presudu ESLJP-a od 21. januara 1999. godine, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, stavovi 29 i 30; vidi takođe slučaj Suda KI22/19, podnosilac zahteva: *Sabit Ilazi*, rešenje od 7. juna 2019. godine, stav 42, i slučaj Suda KI128/18, gore citiran, stav 58).
46. Sud ističe da u okolnostima ovog slučaja, podnosilac zahteva, pored navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat pogrešnog tumačenja zakona, jer su redovni sudovi primenili zakon „na štetu ovog podnosioca zahteva“, ne potkrepljuje dovoljno niti argumentuje pred Sudom kako je ovo tumačenje zakona koje primenjuju redovni sudovi moglo biti „očigledno pogrešno“, što je rezultiralo „proizvoljnim“ ili „očigledno neobrazloženim“ zaključcima za podnosioca zahteva, ili kako su postupci pred redovnim sudovima, u celini, možda bili nepravični ili čak proizvoljni. Osim toga, Sud ocenjuje da su redovni sudovi uzeli u obzir sve činjenice i okolnosti slučaja, navode podnosioca zahteva i jasno ih obrazložili (vidi, u tom pogledu, slučaj Suda KI64/20, podnosilac zahteva: *Asllan Meka*, rešenje o

neprihvatljivosti od 3. avgusta 2020. godine, stav 41 i KI22/19, gore citiran, stav 43).

47. Konačno, Sud zaključuje da su navodi podnosioca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje zagwarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a zbog pogrešnog tumačenja i pogrešne primene važećeg zakona (i) navodi koji spadaju u kategoriju „*četvrtog stepena*“ i kao takvi, ovi navodi podnosioca zahteva su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.
48. Stoga, ovaj navod je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i proglašava se neprihvatljivim, kao što je propisano u članu 113.7 Ustava i dalje utvrđeno u pravilu 39 (2) Poslovnika.

(ii) Što se tiče navoda o povredi članova 54. i 102. Ustava

49. Sud podseća da podnosilac zahteva takođe ističe da je osporena odluka doneta u suprotnosti sa pravima zagwarantovanim članovima 54. [Sudska zaštita prava] i 102. [Opšta načela pravosudnog sistema] Ustava. Stoga, podnosilac zahteva osporava rešenje Apelacionog suda, tvrdeći da je isto „*proizvoljno*“ povredilo njegova individualna prava i slobode zagarrantovane članovima 54. i 102. Ustava. Sud će dalje razmotriti i oceniti ove navode podnosioca zahteva.
50. Što se tiče navodnih povreda osnovnih prava i sloboda propisanih u članu 54. Ustava, Sud podseća da prema utvrđenoj praksi Suda i ESLJP-a, Sud proglašava zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, kada su navodi „*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*“ ili kada je ispunjen jedan od dva karakteristična uslova, odnosno:
 - a) kada podnosilac zahteva samo citira jednu ili više odredbi Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući na koji način su one povređene, osim ako je to očigledno jasno na osnovu činjenica i okolnosti slučaja (vidi, u tom pogledu, slučaj ESLJP-a: *Trofimčuk protiv Ukrajine* (odluka) od 31. maja 2005. godine, zahtev br. 4241/03; vidi, takođe *Baillard protiv Francuske* (odluka od 25. septembra 2008. godine, zahtev br. 6032/04);
 - b) kada podnosilac zahteva ne izloži ili odbije da predoči materijalne dokaze koji potkrepljuju njegove tvrdnje (ovo se posebno odnosi na odluke sudova ili drugih unutrašnjih organa), osim ako postoje vanredne okolnosti koje su van njegove kontrole ili ga sprečavaju u tome (na primer, kada zatvorska uprava odbija da Sudu dostavi dokumente iz spisa dotičnog zatvorenika) ili ako sam sud ne odluči drugačije (vidi, slučaj KI166/20, podnosilac zahteva: *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 42).
51. U ovom slučaju, podnosilac zahteva navodi da su presudom Apelacionog suda „*proizvoljno*“ povređena njegova individualna prava i da je to rezultiralo povredom člana 54. Ustava, ali isti ne objašnjava posebno kako je do došlo do povrede tog člana Ustava. S tim u vezi, Sud podseća da je dosledno naglašavao da samo pozivanje i pominjanje članova Ustava i EKLJP-a nije dovoljno za

utvrđivanje osnovane tvrdnje o ustavnoj povredi. Kada navode takve povrede Ustava, podnosioci zahteva moraju da iznesu obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi, u tom smislu, slučajeve KI175/20, podnosilac zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. aprila 2021. godine, stav 81, KI166/20 gore citiran, stav 52; KI04/21, podnosilac zahteva: *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. maja 2021. godine, stavovi 38-39).

52. Stoga, Sud utvrđuje da što se tiče navoda podnosioca o povredi člana 54. Ustava, zahtev treba proglasiti neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, jer se ovaj navod ocenjuje kao navod koji spada u kategoriju „*nepokrepljenih ili neobrazloženih*“ navoda, zato što je podnosilac zahteva samo citirao odredbu Ustava i EKLJP-a i nije objasnio kako je ona povređena. Stoga je ovaj navod očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.
53. Konačno, što se tiče navoda podnosioca zahteva o navodnoj povredi člana 102. Ustava, Sud primećuje da ovaj član ne spada u kategoriju osnovnih prava i sloboda navedenih u Poglavlju II Ustava. Shodno tome, navod o povredi ovog člana mora biti povezan i argumentovan sa bilo kojim drugim pravom propisanim u Poglavlju II (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Suda: KI81/19, podnosilac zahteva: *Skender Podrimqaku*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. decembra 2019. godine, stav 75).
54. Stoga, čak i u pogledu navoda o povredi člana 102. Ustava, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba da se proglasi neprihvatljivim u skladu sa pravilom 39, stav (2) Poslovnika.

Zaključak

55. Sud na kraju utvrđuje da je zahtev podnosioca neprihvatljiv, zato što su (i) navodi o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a u vezi sa navodima podnosioca zahteva da je došlo do pogrešnog tumačenja i pogrešne primene važećeg zakona (ii) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „*četvrtog stepena*“ i kao takvi, ovi navodi podnosioca zahteva su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama; (iii) navod podnosioca zahteva o povredi člana 54. Ustava je očigledno neosnovan, zato što se isti ocenjuje kao navod koji spada u kategoriju „*nepotrepljenih ili nobrazloženih*“ navoda; i (iv) navod podnosioca zahteva o povredi člana 102. Ustava je očigledno neosnovan, zato što isti ne spada u kategoriju osnovnih prava i sloboda propisanim u Poglavlju II Ustava, i nije povezan i argumentovan sa bilo kojim drugim pravima propisanim u Poglavlju II. Stoga se zahtev u celini treba proglasiti neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 21.4, 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (2) Poslovnika, na sednici održanoj dana 3. novembra 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

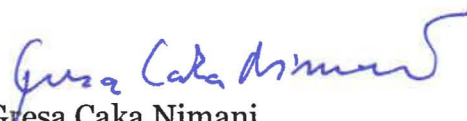
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka Nimani